

Anna Hubáčková
ministryně životního prostředí

Praha dne 13. října 2022
Č. j.: MZP/2022/620/1804

Vážený pane senátore,

obdržela jsem od Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí Senátu PČR (dále jen VUZP) 83. usnesení ze 17. schůze konané dne 8. června 2022. V rámci této schůze výbor projednal tzv. Velikonoční výzvu starostů Křivoklátska, otevřený dopis zástupců Křivoklátska z konce května 2022 a záměr vlády ČR na zřízení nových národních parků Křivoklátsko a Soutok. V rámci usnesení se VUZP obrátil na resort ŽP o posouzení některých návrhů či předložení konkrétních informací. Na požadavek uvedený v 83. usnesení VUZP pod bodem 2f jsem Vám již odpověděla, a to dopisem ze dne 13. července 2022 pod čj. MZP/2022/620/1227. Ke zbývajícím bodům jsem si vyžádala potřebné podklady a informace od příslušných odborných útvarů Ministerstva životního prostředí (dále jen „MŽP“) a Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen „AOPK ČR“). Níže nyní uvádím informace týkající se těchto záležitostí.

K části II bodu a) - Návrh na zřízení NP Křivoklátsko se týká pouze ucelené části lesního komplexu v centrální části Křivoklátska s převažující majetkovou držbou státu. Jedním z hlavních důvodů vyhlášení NP Křivoklátsko je potřeba změny přístupu k lesním ekosystémům. Křivoklátské lesy sloužily od středověku jako významná lovecká oblast a byly v různé míře obhospodařovány. Přesto se zde díky složité morfologii terénu a uplatňovaným způsobům hospodářského využití zachoval přírodě blízký charakter většiny území. Jedná se o území s vysokým potenciálem zachovalých lesních porostů na významné části území navrhovaného NP.

Při posuzování vhodnosti způsobu územní ochrany lesních ekosystémů na Křivoklátsku je nezbytné vycházet z cílů ochrany převažujících ekosystémů Křivoklátska. Jelikož cíle ochrany přírody v centrální části území Křivoklátska jsou v souladu s dlouhodobými cíli ochrany, které jsou stanoveny v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „ZOPK“) pro kategorii NP, je zřejmé, že tyto cíle je možné dosáhnout nejlépe s využitím institucionální ochrany provázené odborným zázemím i materiálním zabezpečením prostřednictvím vyhlášení NP a zřízením instituce správy NP a zároveň legislativními a managementovými nástroji ochrany, které pro NP vymezuje ZOPK. Hlavním cílem je ochrana přírodních lesních ekosystémů. Právě z hlediska ochrany lesních ekosystémů se

ukazuje současné zabezpečení ochrany přírody formou CHKO a přírodních rezervací jako méně účinné, a právě doplnění formy ochrany prostřednictvím NP na části území lze tuto péči optimalizovat jak z hlediska ochrany přírody, tak z hlediska ostatních společenských potřeb v tomto území. Rozdíl v péči o lesy v NP a mimo něj se liší především cílem této péče, kdy v NP je jedním z hlavních dlouhodobých cílů ochrany zajištění dlouhodobé existence přírodních procesů na jeho převažující části.

Samovolný vývoj lesů přispěje k bohatší a složitější struktuře porostů a umožní rozvinutí přírodních procesů, což zajistí obnovu přirozené dynamiky v dotčených ekosystémech a obnovu jejich přirozených ekologických funkcí včetně podpory druhové rozmanitosti. Zachování odpovídajících biotopů s přiměřeným podílem listnatých dřevin (hlavně dubu a buku) s dostatkem odumírajícího a tlejícího dřeva nelze plnohodnotně zajistit v kulturních lesích s preferovanou produkční funkcí, jejíž naplňování brání nemožnost přežití většiny dřevin do vyššího věku a dosažení fáze odumírání ve vývoji lesních porostů. Samovolný vývoj lesů podpoří také výskyt druhů vyžadujících větší nenarušený lesní komplex (z ptáků např. čáp černý, orel mořský, výr velký) a vytvoří prostor pro výskyt vzácných druhů, které na většině území ČR vhodné podmínky nemají (např. kočka divoká). S možností ponechat lesy samovolnému vývoji také úzce souvisí management spárkaté zvěře. Ta se v území vyskytuje ve výrazně vyšších stavech než v přirozených ekosystémech. Široké spektrum druhů zvěře zahrnuje i druhy nepůvodní. Dosavadní pojetí chovu zvěře má zcela zásadní negativní vliv na stav ekosystémů (především lesních, ale i nelesních), a tím i na ně vázanou diverzitu rostlinných a živočišných druhů. Zvěř v NP je vnímána jako součást ekosystému, a proto je nezbytné udržovat její početnosti tak, aby maximálně odpovídala přirozenému stavu lesního ekosystému.

Co se týče území Soutoku, tak to svým rozsahem, soustředěnými mimořádnými přírodními hodnotami v kulturní krajině a dalšími charakteristikami zcela odpovídá zákonné definici CHKO. Porada vedení MŽP proto v červnu 2022 schválila materiál, v němž uložila příslušným útvarům MŽP zahájit přípravu záměru pro uvažované vyhlášení CHKO Soutok včetně předjednání záměru AOPK ČR se zástupci regionu. S ohledem na hrozbu dalšího podstatného zhoršování stavu předmětu ochrany EVL v oblasti Soutoku zejména v důsledku uplatňování současného způsobu lesnického hospodaření, a též na pilotní řízení ze strany Evropské komise ohledně nezajištění odpovídající ochrany uvedených EVL, pokračuje MŽP v započatém procesu vyhlášení připravených maloplošných zvláště chráněných území.

K části II bodu b) - Návrh na zřízení NP Křivoklátsko nevychází primárně ze záměru naplnit kategorii II klasifikace IUCN. S ohledem na důvody podrobně popsané u bodu a) je na části území Křivoklátska navrhován NP, kde cílem je zajistit ochranu přírodních charakteristik lesa a využít značného potenciálu území k obnově přírodního lesa na většině jeho rozlohy. Vzhledem k dlouhodobosti procesu takové obnovy je možno navrhnout zřízení NP, jehož cíle korespondují v dlouhodobém horizontu s kategorií chráněného území II podle klasifikace

IUCN. V rámci celého Křivoklátska však zahrnuje návrh NP pouze menší část území. Přitom i na území NP budou po zřízení kombinovány postupy, kdy menší část území bude mít jako dlouhodobý cíl ochrany trvalý management nezbytný pro zachování druhové rozmanitosti v zastoupených ekosystémech, jejíž dlouhodobá existence je podmíněna trvalým konáním ze strany člověka. Na většině území pak bude v delším časovém horizontu (vyšších desítek let) zasahováno s cílem obnovy a rozvoje přírodního charakteru lesních ekosystémů pro nastavení jejich dalšího vývoje především pod vlivem samovolných přírodních procesů.

Oblast Soutoku, jak už jsem uvedla výše, splňuje podle ZOPK definici chráněné krajinné oblasti a MŽP počítá se zajištěním ochrany této oblasti jako krajinného celku prostřednictvím vyhlášení CHKO. Dle klasifikace IUCN toto území vyhovuje kritériím pro kategorii V.

K části II bodu c) - Na hodnocení návrhu zřízení NP z hlediska celospolečenských a státních zájmů je potřeba nahlížet v rámci porovnávání a vážení významu jednotlivých aspektů navzájem.

Environmentální aspekty

Z hlediska environmentálního představuje zřízení NP především změnu z pohledu možného vývoje lesních ekosystémů. Dojde k vytvoření velkého celku lesa, který bude spravován s jednoznačnou prioritou vytvoření přírodního lesa s použitím přírodě blízkých zásahů do vývoje ekosystému s dlouhodobým cílem samostatného přírodního vývoje bez dominance dalších zásahů lidské činnosti. To je ve svém důsledku velkou environmentální příležitostí pro existenci druhů vázaných na lesní prostředí, pro které neexistují v jinak spravovaných lesích předpoklady dlouhodobé setrvalé existence. V mozaice našeho životního prostředí se jedná o jedinečnou příležitost zachování přírodního lesního prostředí lišící se od současných národních parků tím, že reprezentuje jedny z nejrozšířenějších typů lesa v rámci České republiky, které však na zbývajícím území ČR byly mnohem výrazněji než na Křivoklátsku, přeměněny na lesní hospodářské kultury, které jsou od přírodního lesa a lesa se zachovanými přírodními hodnotami a strukturou značně vzdálené. Trvalé zachování takového typu lesa na území o velikosti, která umožňuje jeho samostatnou dlouhodobou existenci, je jedinečnou příležitostí, kterou nelze dosáhnout při současném přístupu k jeho ochraně. Zcela zásadní environmentální význam vytvoření takto stabilního lesního ekosystému má i pro okolí vně NP, protože pro řadu druhů může sloužit území NP jako zdrojové území populací druhů vázaných na přirozené lesní prostředí, které nenaleznou dostatečně vhodné podmínky pro samostatnou kontinuální existenci populací v lesích obhospodařovaných. Vedle tohoto hlavního environmentálního efektu lze sledovat ještě další pozitivní vliv na mikroklima, na vodní režim krajiny.

Sociální aspekty

Zřízení NP nepředstavuje pro život obyvatelstva na území NP žádný přímý zásadně negativní sociální dopad, protože na území vlastního NP téměř nikdo nebydlí. Sociální dopady

na obyvatele žijící v obcích v bezprostřední blízkosti navrhovaného NP, nebo obcí, které mají v NP výraznou část svého katastru, lze rozdělit na dopady nebo omezení možnosti pracovního uplatnění v místě na primární a sekundární. Primární vzniknou v souvislosti se změnou přístupu k péči o les, kdy budou v rozsahu omezeny některé lesnické práce – produkční těžba dřeva, pěstební práce, práce spojené se zpřístupňováním lesa. Sekundární pak mohou vzniknout ve zpracování a využití dřeva v obcích. I když v dlouhodobém horizontu budou v lesích NP určených pro samovolný vývoj postupně ubývat těžební a pěstební práce, bude na druhé straně v lesích s potřebou trvalého managementu obdobná práce přibývat. Z tohoto hlediska lze tento sociální aspekt hodnotit jako neutrální, nebo jen mírně negativní. Z hlediska lesní produkce z území NP, je sociální dopad rovněž neutrální vzhledem k tomu, že lze předpokládat trvalou dostatečnou produkci dřeva (zejména palivového) pro místní obyvatelstvo. V území v současnosti neexistují významnější zpracovatelé dřeva a lze předpokládat, že potřeba lokálních zpracovatelů (menší pily) bude dostatečně pokryta nabídkou z křivoklátských lesů jak mimo NP, tak po značně dlouhou dobu i z vlastního území NP.

Z hlediska statistiky zaměstnanosti je v rámci Středočeského kraje dlouhodobě podíl primárního sektoru (zemědělství, lesnictví, rybářství) setrvale nízký. Sociální dopady na odborný lesnický personál lze očekávat pouze v rovině ztrát osobních jistot souvisejících se změnou zaměstnavatele při přechodu správy státních lesů ze státních podniků na správu NP. Z pohledu počtu zaměstnaneckých míst neexistují významné rozdíly v územích spravovaných státními podniky a správami existujících NP.

Dalšími sociálními aspekty pro obyvatelstvo širšího regionu je fakt, že Křivoklátsko patří dlouhodobě mezi oblasti sloužící rekreaci. Hlavní motivací pro rekreační využívání je právě existence zachovalé přírody. Nejrozšířenější je zde individuální a rodinná rekreace. Na území navrhovaného NP nejsou umístěny však téměř žádné objekty související s pobytovou individuální rekreací, ale území NP vytváří příležitost pro turistické aktivity, pro pohyb v přírodě, a tak lze hodnotit z pohledu využívání daného území veřejností zřízení NP spíše pozitivně. Jako negativní lze hodnotit sociální aspekt vnímání NP místními rezidenty a vlastníky rekreačních staveb jako ohrožení ze ztráty soukromí, klidu a pořádku zvýšenou návštěvností území, možnost omezování pohybu a dalších aktivit na území NP v budoucnosti. Naopak pozitivní sociální efekt se může projevit v příležitostech uplatnění místních obyvatel související s větší návštěvností území NP i jeho okolí, které je jinak dlouhodobě se málo rozvíjející oblastí. Lze očekávat vyšší zájem o drobné doplňkové služby turistického ruchu. Lze očekávat také více příležitostí v oblasti vědy spojené s výzkumem na území NP.

Ekonomické aspekty

Zřízení NP nese určité ekonomické dopady. Zřízení nové státní instituce, správy NP představuje náklady na její vybavení a provoz. Zároveň však nebudou vynakládány prostředky na současnou správu lesů státními podniky pro totéž území. Zvýšené prostředky

na zajištění péče jsou zároveň spojeny se snížením prostředků na vyplácení hospodářské újmy, která by při stejné ochraně bez NP enormně narostla. Rovněž lze v dlouhodobém horizontu očekávat snižování nákladů na pěstební činnost a výchovu porostů. Změnu ekonomických výdajů lze v dlouhodobém horizontu odhadovat za neutrální. Z hlediska příjmů generovaných v území lze očekávat z dlouhodobého hlediska pokles příjmů z prodeje dříví, případně pokles z pronájmů honiteb a poplatkových lovů zvěře. Proti těmto příjmovým ztrátám lze ovšem postavit snížení vysokých nákladů na ochranu lesa před škodami zvěří. Zaniknou také nemonetární výhody nájemců honiteb spojené s nabídkou exkluzivních služeb loveckých zážitků, které mají pro nájemce honiteb také ekonomický přínos, byť není vyčíslený v přímém peněžním zisku.

Pro soukromou sféru lze jako vedlejší efekt očekávat zvýšené příjmy ze služeb spojených s návštěvností území vyvolanou zájmem o území NP. Výhledové snížení produkce dřeva z území NP je v porovnání s celkovou produkcí dřeva státními podniky spravujícími státní lesy objemově málo významné, a to i s ohledem na rozkolísanost cen dřeva v posledních letech na trhu, kde lze dřevo z křivoklátských lesů uplatnit.

Shrnutí jednotlivých aspektů

Při souhrnném hodnocení lze konstatovat, že pro společnost zřízení NP přináší především environmentální zisky, jež se jen obtížně vyjadřují v penězích. S ohledem na celkově malý význam sociálních a ekonomických dopadů je možno konstatovat, že zřízení NP je v pohledu dlouhodobé perspektivy v souhrnu environmentálních, sociálních a ekonomických dopadů možno hodnotit pozitivně.

K části II bodu d) - Co se týče komunikace orgánů ochrany přírody s místními a krajskými samosprávami, je záměrem MŽP a dalších orgánů ochrany přírody, jako jsou například jednotlivé správy NP či AOPK ČR, vést s dotčenými samosprávami věcnou a odborně podloženou diskuzi k jednotlivým tématům ochrany přírody včetně témat souvisejících. V té souvislosti bych ráda připomněla, že dle ustanovení § 20 ZOPK zřizuje správa NP radu NP jako iniciativní a konzultační orgán pro záležitosti příslušného NP. S radou NP pak správa NP projednává všechny důležité dokumenty ochrany přírody a témata související s řízením NP a jeho ochranného pásma, zejména členění území NP do zón ochrany přírody, vymezení klidových území NP a zásady péče o NP. Členy Rady NP jsou ze zákona delegovaní zástupci obcí a krajů a v horských oblastech i zástupci Horské služby, na jejichž území se NP a jeho ochranné pásmo rozkládá. Další členy rady NP jmenuje správa příslušného NP. Vybírá zejména z nejvýznamnějších právnických a fyzických osob s podnikatelskou činností na území NP, zástupců z oblasti lesnictví, zemědělství, obchodu a cestovního ruchu, dále z odborníků z vědeckých a odborných pracovišť, popřípadě z jiných orgánů státní správy.

Obce mají dále podle ZOPK postavení účastníka řízení ve všech správních řízeních vedených podle tohoto zákona a mohou v nich tak uplatňovat své zájmy dle vlastního uvážení. Při vydávání opatření obecné povahy podle ZOPK mají navíc postavení dotčeného orgánu

státní správy a rovněž i zde mohou uplatňovat své zájmy. Obě tyto mimořádné kompetence obce často využívají k hájení svých zájmů a práv.

K části II bodu e) - Dlouhodobě nastavený systém ochrany přírody a ochranný režim zvláště chráněných území pokládá MŽP za správně a vyváženě nastavený. Stejně tak v případě NP jsou dlouhodobě uplatňované principy a způsoby péče o tato území včetně jejich dlouhodobých cílů ochrany vhodně a adekvátně nastavené v souvislosti s významem a cenností těchto lokalit z pohledu jejich přírodních hodnot. MŽP proto neshledává důvody pro změnu dlouhodobě uplatňovaného přístupu k NP, a to ani k dalším kategoriím zvláště chráněných území v rámci ČR.

Legislativní zakotvení postavení obcí v ZOPK považuje MŽP za dobře a vyváženě nastavené. Všem zástupcům v radách NP, tj. včetně zástupců místních samospráv, umožňuje vyjádřit svůj názor a prosazovat své zájmy v rámci tohoto orgánu, a tím významně ovlivňovat chod a řízení jednotlivých správ NP a obce mají navíc možnost plnohodnotně uplatňovat svoje zájmy v rámci všech probíhajících správních řízení vedených podle ZOPK.

S pozdravem

Ing. Bc. Anna Hubáčková

Vážený pan
Ing. Zbyněk Linhart
senátor
Senát Parlamentu ČR
Praha

Doložka automatizované konverze do dokumentu v elektronické podobě

Tento dokument, který vznikl převedením vstupu v listinné podobě do podoby elektronické pod pořadovým číslem **865486-000-221019093912**, skládající se ze **3** stran, odpovídá obsahu dokumentu, jehož převedením vznikl.

Konverzí dokumentu se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů obsažených v dokumentu a jejich soulad s právními předpisy.

Vstup obsahoval tyto zajišťovací prvky: bez zajišťovacího prvku.

Subjekt, který konverzi provedl: **Ministerstvo životního prostředí**, IČ: **00164801**

Konverze byla provedena dne: **19.10.2022**

Poznámka:

Kontrolu zaevidování této ověřovací doložky lze provést v centrální evidenci ověřovacích doložek přístupné způsobem umožňujícím dálkový přístup na adrese <https://www.czechpoint.cz/overovacidolozky>.

865486-000-221019093912